

KÁLVINISTA VILÁG.

REFORMÁTUS EGYHÁZTÁRSADALMI FOLYÓIRAT

Egyházmegyei Nőszövetségek munkája.

Marosvásárhelyen megalakult az első egyházmegyei Nőszövetség. Ez a Nőszövetség harminckét egyházközségi szövetséget hivatott egységes, céltudatos munkára összefogni, vezetni s elsősorban nevelni. A kérdés azonban az, hogy milyen legyen az a munka, melyet a Nőszövetségeknek általában, az Egyházmegyei Nőszövetségeknek kiváltképpen végezniök kell? E kérdésre szeretnék az alábbiakban röviden megfelelni.

A női munkának, hivatásnak lényegét általában is valahogyan abban látom, hogy elsősorban a női szív hivatott a mi emberi életünkben, különösen a családi életben érvényesíteni Isten világkormányzó szeretetének egyik legáldottabb vonását, a gondoskodó szeretet jóságát. A gondviselő szeretet hordozója a családban a hűséges édes anya, a szerető hitves. Az anya örködik gyermekének álma felett, terít számára asztalt, óvja betegségtől s imádságának két karjával próbálja megvédeni minden veszedelemtől. A hitves áll a férj mögött s biztosítja számára az otthon megújító áldását s adja meg a szolgáló szeretet tiszta hűségével, biztató vigasztalásával a férfi közéleti munkájához a lendítő erőt, belső felkészültséget. Én azt gondolom, hogy az Isten irgalmas szeretetének kegyelmét tiszta hűséggel a gyermekéhez lehajló, remegő gyermekét keblére ölelő anyai szeretet fejezi ki a legtökéletesebben s a hívő lélek úgy nyugszik meg mindig, de különösen a halál pillanatában Isten karjaiban, mint ahogy a remegő gyermek mosolyogva zárja álomra szemét, anyai karjai között.

Azt gondolom, hogy az egész világ életének áldott megújulása származna abból, ha egyszer minden nőnek szívében Isten lelkének hatalma által sikerülne felébreszteni, öntudatossá tenni a felséges hivatást, hogy Ő bármerre jár, bárhová

állította az Isten bölcsessége, hivatott arra, hogy ott azon a helyen női szívének finom jósága által Isten gondviselő szeretetének boldog és áldott eszköze legyen a világ megújítása szolgálatában.

Ha most már az Egyházközségi és Egyházmegyei Nőszövetségek munkájának lényegét próbálom kifejezni, akkor nem mondhatok mást, mint azt, hogy a Nőszövetségek drága feladatát Anyaszentegyházunk életében abban látom, hogy minden Nőszövetség a maga munkakörében, arra hivatott, hogy Isten gondoskodó szeretete jóságának áldott hordozója legyen.

Ha e hivatásnak öntudata ott él a Nőszövetségi munkához csatlakozott asszonyok és leányok szívében, akkor a munka részletezése szinte felesleges is, mert e szeretet mindig nyílt szemmel néz körül s sohasem marad feladat nélkül, amíg a világban egyetlen szomorú arcot lát, melyet neki kell a hit és szeretet szolgálatával felderíteni. „Szeress — mondotta egy neves egyházi atya tanítványának — szeress és azután tégy amit tenni lehet és tenni tudsz.“ Ez egyetlen indításban benne van az az óhajtás, amellyel egyházkerületünk néz a Nőszövetségek reményteljesen kibontakozó munkája elé. Ha szálaira próbáljuk bontani mégis a feladatokat, akkor talán a leghelyesebb, ha a régi felosztás szerint a *megtartó, megmentő, hódító* szeretet szolgálatára utalunk s e szeretet feladatai szerint jelöljük ki a teendők és szükségletek körét. A munka lényeg szerint ugyanaz az egyházközségben, mint az egyházmegyében, csak az a különbség, hogy azon feladatok megoldására, melyek minden gyülekezet érdekeit szolgálják s melyek megoldására az egyes gyülekezetek önmagukban képtelenek, az egyházmegyei, majd az egyházkerületi Nőszövetség lesz hivatott az erőknek egy-egy közös cél szolgálatára való összefogása által. Hadd utaljunk most már egészen röviden egy pár feladatra, melyeknek betöltését jelenlegi viszonyaink között különösen szükségesnek látjuk.

A Nőszövetségeknek segíteniök kell elsősorban abban, hogy egyházunk minden időben tiszta lélekkel állhasson meg az ítélő szék előtt, ajkán a vallomással: Ime Uram, akiket reám bízál, egy is el nem veszett azok közül. Minden egy-

házközségben, egyházmegyében az örökös szeretet gondoskodó jóságával kell körülnézniök a Nőszövetségeknek s vigyázniök arra, hogy azok közül, akiket a Gondviselés a mi karjainkba helyezett egy is el ne vesszen. Megtartani a gyermekeket, ifjakat, öregeket a mi hitünkben, kultúránkban, egyházunkban, ime ez a legelső, legszentebb feladat. Utána nézni, hogy a megszületett református gyermek gondját van-e, aki felvegye s ha kell segíteni a szegény szülőt s ha kell, fedél alá vinni a hajléktalant: ime az első teendő a megtartó szeretet szolgálatában. Járnak-e a gyermekek iskolába s ha nem, mi az oka elmaradásuknak, a szegénység, a távolság, a közöny? Felvenni a harcot minden ellenség ellen a szeretet szolgálatkészségével. Mi van a serdülőkkel, az ifjakkal és leányokkal? Az élet nyomorúsága hajtja őket szolgálatra, munkára, tanulásra idegen városba? Meg kell próbálni megtartani ott is őket, védelmezni az élet kísértéseitől. Miért ne ajánlhatná egyik Nőszövetség úgy a másik gondjába az eltávozó ifjakat, mint mikor egyik édes anya a másik anya gondjaiba ajánlja gyermekét. Ha kórházba kerül egy beteg, miért ne jelenthetné azonnal egyik Nőszövetség a másiknak, gyermeke, testvérem, beteg, városodban van, menj és keresd meg őt az evangéliumi szeretet vigasztalásával? És itt hadd mutassak reá arra, hogy igazán elérkezett az ideje annak, hogy a megtartó szeretet szolgálatában gondoskodjunk már arról, hogy gyermekeinknek árvaháza, gondozásra szoruló öregjeinknek aggmenháza, betegeinknek kórháza legyen. Nagy dolog ez? Félmillió kálvinista léleknek nagy dolog? Minden lehetséges a hívőnek. Én hiszem, hogy a Nőszövetségek megtartó szeretetének hatalmas megteremti ezeket az annyira szükséges intézményeket.

Megmentő és hódító szeretet munkáinak feladatairól legyen szabad elmélkednem majd egy következő alkalommal. Most csak egyetlen dolgot legyen szabad hangsúlyoznom. Jó munkát csak jó munkás tud végezni. A hívő, szerető, áldozatos lélek munkáját csak az tudja végezni, aki maga is hívő, áldozatos, szerető lélek. Kálvinista gyülekezetben ilyen munkát végezni különösen nehéz, mert mi nagyon kritikus természetű emberek vagyunk s szeretjük alaposan megnézni, hogy

az, aki minket inteni, vezetni és buzdítani akar, valóban cselekszi is azt a maga számára, amit másoknak ajánl? Mi nagyon hamar megmondjuk a Jakab apostol józanságával: Mutasd meg nékem a te hitedet a te cselekedeteidből és én meg fogom néked mutatni az én cselekedeteimből az én hitemet. Sajnos, a kritikánkban a hangsúly a „fogom megmutatni“ szócskán van. De éppen az mutatja, hogy milyen nagy felelősséget vesznek magukra azok, akik a hit és szeretet szolgálatára vállalkoznak. Mi nem csábítunk azért senkit erre a munkára, csak azt mondjuk, hogy a hívő és szerető lélek számára nincs ennél áldottabb munka. Hívő és szerető lélek, hát nem minden református asszony szeretne azzá lenni? A Nőszövetségi munkának az a kiinduló pontja, hogy biblia köreiben kínálja Isten kegyelmi eszközeit: az ígét és imádságot, hogy ez eszközökön át Isten lelke által mindenki azzá lehesen. Aki Nőszövetségi munkás akar lenni, vegye igénybe e drága eszközöket. A többi azután csak a gyümölcs a fán.

Vásárhelyi János.

Új hullámok sodrában.*

Korunk beteg, — hitében az.

Mindenki látja, hogy amit a gyakorlati megfigyelő tudományok a kor betegségeiből megörökítenek, az mind az istenkeresés tökéletlenségére utal. Gyermekbetegségek ezek, amelyeknek lényege az, hogy nem tudunk eléggé elmerülni Krisztusban. Vagy az értelem szavaival fejezve ki: a lét számunkra csak igen tökéletlen fokon tud átélés lenni.

Az atya, fiú és a szentlélek törvényét keressük, mert tudjuk, hogy megvan; s ha számunkra nincs, tudjuk, hogy megvolt valaha, de elvesztettük.

A mikrokozmosz szüntelenül kapcsolódik a mindenséggel. Az étkezésben, a társadalmi élet erkölcsi tényeiben, a teremtő gondolat alkotásaiban. S étkezésiünk hiányos, vagy

* Részlet dr. Móricz Miklós „Mustármag“ című hosszabb tanulmányából, amely a modern léleknek a bibliára és a hitre való reáesztmélésével kapcsolatos élményeiről szól.

túlbb, céljának semmiképen sem felel meg; erkölcsünk hiányos, fogyatékos; a teremtő gondolat úgy látszik, mintha halódnék és végső vonaglásaiban vergődne előttünk.

Csak vallásos reformmozgalom segíthet rajtunk, mert csak a vallás foglal magában egyetemes erejű megismerést. A sok rész-próféta így kapcsolódik össze Jézusban.

Az étkezésnek talán sohasem volt annyi prófétája, mint most van s ezek közül egy nemrégén azt mondta nekem: „Hiába követi az tanításainkat, aki szívében rossz ember. Semmi hasznát sem fogja venni.“ Képtelennek, cszeveszettnek találtam ezt a kapcsolatot jó és rossz között a gyomron át s mióta a bibliát olvastam, ezt az ösztönös megismerést is a maga helyére kell állítanom. A tudatos étkezés épen olyan tartozéka az életnek, mint a tudatos hit. A mindenben mindennek benne kell lennie. És a lét átélése a mindennek egyetlen részlete híjján sem lehet teljes. Az pedig nyilvánvaló, hogy az étkezésnek megalapozó jelentősége van az emberi létben: az anyagi kapcsolat az a mikrokozmosz és a makrokozmosz között. Tehát benne foglaltatik a jóság, mivel a jóság a lét kriteriuma.

A gazdasági élet betegségén első pillantásra látszik, hogy erkölcsi betegség. Nemcsak távoli sejtés, hanem közvetlen kapcsolatok feltárása az a megállapítás, hogy a pénz értéke nem azért esik, mert aranyfedezete hiányos, sem nem azért, mintha valami technikai feltétele nem volna tökéletes, hanem azért, mert a szívbeli feltétele nem az: az erkölcsi fedezete ingatag. A pénznek annyi értéke van, amennyit beléhelyeztek. Ha minden kéz elvesz belőle, ahelyett, hogy eredeti mértékében igyekeznék megtartani, a pénz értékének csökkenie kell. De önáltatás azt mondani, hogy a pénz rossz. Épen ebben a leromlott állapotában mutatja meg, hogy milyen tökéletes szerszáma a gazdasági életnek. Minden rezzenést azonnal híven és tökéletesen s egy eddig nem ismert hatalmas skála fokozataiban mutat meg. Ez a skála az egységtől a billióig terjedhet és finomodhatik, ahogy a német pénz történetében láttuk. És ezek a rengések mind az erkölcsi talajnak a földrengései. Ahol az erkölcs szilárd, ott a pénz is az. Ahogy régen, az aranypénzek idején minden egyes

aranyból lereszelték egy-egy morzsányit, — ez ellen találták fel a pénzdarabok recéit a karimán — úgy csíp el a modern ember pénzvérsége minden egyes pénzdarab értékéből valamit. Erre szolgál számára az a lélek nélküli gazdasági kultúra, amely korunknak egyetlen dicsősége. A pénznek annyi értéke van, amennyit beléhelyezünk és még ez az érték sem állandó. Mert más lehet az értéke akkor, mikor kapjuk, mint amikor kiadjuk s az érték ennek a két mértéknek a közép-arányosa, az értéket abban a gyakorlati tárgyilagosságot értelemben véve, ahogy aztán a statisztikai adatokban visszatükröződik. A közgazdaság tudósai nem szokták figyelemre méltatni ezt a tényt, amelyben az erkölcsi eredetű betegségek tisztán tükröződnek.

S a teremtető gondolat keresése is mind csak arra vall, hogy a lét átélése nem teljes. Hit nélkül nem is lehet az. A keresztyénség megérett arra, hogy ha nem is kaphatja meg a teljes hitet, amihez még túlságosan gyermek, újra kapjon belőle valamit. A mai válság, amely az európai kultúrán végig vonul, a történelmi egyházak csődje. Új egyházat kell helyükbe tenni: a láthatatlan egyházat, amely a szíveket tölti meg. A lelkeket igazsággal.

A biblia felemelő voltának gyökere abban van, hogy minél jobban át akarom fogni hideg értelemmel, annál többet nyújt és annál teljesebbnek látszik. Való, hogy benne a lét számára tökéletes és teljes program van. Való, hogy csak részleteiben lehet áttekinteni. Hogy még akkor is csak ígéret marad, amikor az értelem azt mondja, hogy megmérte teljességét. Mert ha a lét végtelen, csak a végtelenben férhet el: az atya a fiúban. S a hit a lélek, amely teljessé teszi őket egymásban. Aki hitben teljes, az létben, életben is tökéletes lesz: s gyakorlati értelemben ezért bizonyos a tökéletesség bizonyosságával, hogy a teljes hit teljes gyógyulás is lesz minden betegséggel szemben.

Bizonyos, hogy vallási megújulás jön s hogy akármilyen tökéletlen is lesz az, akármilyen hamar kövesedik majd újra írásba és betűbe, mégis megkönnyebbülést hoz magával. Az emberiségnek hitre van szüksége.

A biblia gazdagsága mérhetetlen. Csak meríteni lehet belőle, de kimeríteni nem. S az, hogy valaki talán csak azt akarta benne megtalálni, amit lényegnek hitt, még nem jelenti azt, hogy ezzel a maga számára el is intézte a bibliát s mintha ne volna többé miért foglalkoznia a könyvek könyvével. Senkisémondhatja azt, hogy mindent tud a Bibliából, amit neki tudnia kell s a többi nem érdekli, vagy nem tartozik reá.

Mindenki megpróbálhatja ezt és mindenki gyönyörű találmányokra akadhat ilyen módon a Könyvben, de hamar rá kell jönnie, hogy találmánya csak abban a mértékben fogja megközelíteni a biblia tökéletességét, ahogy ezt épen a maga valószínűségi eszközei engedik. A bibliából mindenki csak annyit meríthet, amennyi a maga korszakába belefér: de a biblia azé lesz egészen, aki el akar és el tud merülni benne s nem korszaként kívánja méregetni.

A biblia úgy, ahogy előttünk van, emberi mű s minden sorában emberekhez szól. Gyönyörű munka volna kiválasztani belőle azt, amit modern érzéssel a modern ember bibliájának lehetne mondani. Amit a tiszta értelem keres elő és az tesz maga elé szüntelen intésül és szüntelen táplálékul.

S a biblia ezekben a szorosban a hithez nem tartozó, — vitázó, meggyőző, útmutató, feddő, fenyegető, — részeiben arra ad feleletet, hogy a hit az Én teljes kigyenlítetttsége, öröme. Hinni kell, hogy a létben boldogok lehessünk s hit nemcsak szükséges ehhez az emberi célhoz, hanem annak valóban egyetlen feltétele.

Nyilvánvaló, hogy kétezer és háromezer évvel ezelőtt másként kellett a boldogság feltételeit az embereknek eléjük tárni, mint ma, de én, a modern ember is elhiszem, hogy az életben, annak minden vonatkozásában a hittel halad párhuzamosan a siker, az eredmények, anyagi boldogulás, a lelki telítettség, a hiányérzetek megszűnése, a bőség érzése és a bennünk levőnek gátlás nélküli közlése. Megértem, hogy miért áldotta meg az úr a hívőket minden időben és miért írta Claudel egyik levelében, hogy a hit szertartásainak gyakorlása még akkor is segít rajtunk, ha automatikus és akkor is, ha igazi hit nélkül történik. Természetes az is, hogy bennem, akiből hiányzik majdnem minden érzék a misztikum-

nak megszokott formáival szemben, ez semmi visszhangot nem kelthetett, sőt ha az imádságról beszélünk, akkor — Prohászkaival — azt kell mondanom, hogy a konkrét dolgokért való imádság pogány szertartás, de megértem és meg is tudom magyarázni. A meglelégedettség belülről jön; a szegénység kétségtelenül, első, primitív fogalmazásában is csak viszony s nemcsak az embereknek egymáshoz való viszonya, hanem az embereknek létükhez való viszonya is. És megértem azt is, miért mondta Jézus, hogy „ha a hamis mammonon igazak nem voltak, ki bízná rátok az igazi kincset?“ „És ha a másén hívek nem voltak, ki adja oda néktek, mi a tiétek?“ Közgazdasági meggyőződéseim között is nagyon régen ott van már az a megismerés, hogy mindenki elég tőkét hoz magával erre a világra s szegénysége abban áll, hogy azt hiányos mértékben tudja használni, a biblia olvasása által pedig ez a meggyőződés élő igazsággá fejlődött. A meglelégedett ember helyesen számol és aki tisztán látja a maga viszonyát önmagához és a világhoz, az csak meglelégedett ember lehet. Ezért kellett az őskeresztyéneknek úgy élniök, hogy társadalmaik elkülönültek a többiektől s az ősi közösség formáiban képviselték a tevékeny és egyensúlyozott, az aranytól független életet s ezért kellett a modernebb világ gazdasági formáinak kezdetén a puritán protestánsoknak mindenütt az éltre kerülniök és a még modernebb, sőt modernségében már majdnem túlhajtott, mert öncéllá vált gazdasági élet formáit megteremteniök, megszerezvén a világ felett való anyagi uralmat is maguknak. Viszont a hitnek csökkenésével ezért kellett a megszerzett gazdagságnak önállóvá lennie és a hitet lerontania. Azonban nem önmaga által, hanem az emberi gyengeségek súlya által. Biztos vagyok benne, hogy a hívő ember nem károsíthat meg senkit, — az ótestamentumban a léviták vigyáztak a szent mértékekre — önmagát sem s hogy a hívőnek földi dolgaiban is sikeresnek kell lennie, mert mindig a lényegre vigyázhat, bármilyen természetű legyen is a gyakorlati tennivaló, amely foglalkoztatja. S hogy megtalálja az élet mindennapi apró pillanataiban is a helyes lépéseket és a helyes irányt.

A hitnek a földön is, minden irányban boldogítania kell,

de természetesen egészen új értékeléssel kell járnia minden irányban. Mert csak akkor hit, ha a lényegig hatol.

A hitnek csak jó következményei lehetnek az embernek minden dolgában.

S csak az a kérdés, hogy ezzel nincs-e a hit túlságosan földivé téve? Nem adunk-e neki túlságosan földi tartalmat s nem jutunk-e az ősi zsidó hibába, amely már alig mutat valami vallási tartalmat, annyira megszaporodtak benne a szabályok? „Itt egy kicsi, ott egy kicsi?”

Ha belső a hit, akkor nem. Ha belülről újul meg szüntelenül, akkor az élet dolgai nem befolyásolhatják, mert ő teremti meg azokat.

A kultúra a keresztyénség műve s szüntelenül halad. Jézus közelget, de lassan. Azonban nem szabad türelmetlenné lennünk: kétezer év nem idő még az emberek életében. S ha most új vallási forradalom jön majd, előre tudjuk, az is csak egy kis időn át lesz igazán hatásos. A hullám el fog ülni, de nem baj, jönnek utána új hullámok végtelen sorban. És szüntelenül közelebb jutunk a tökéletességhez, mert erre bizonyosság az, hogy hennünk van a fiú, a Jézus, a végtelenség, a hit.

Móricz Miklós.

Székelyudvarhelyi ifjúsági konferencia.

Április 11—15-ig folyt le Székelyudvarhelyen az ősi református kollegiumban a romániai magyar református ifjúság 10. konferenciája. Az ügy, amelynek szolgálatába állott a lelkes sereg, nem mindennapi s hogy nem múltó, földi célt szolgál, azt mindenki számára érthetően bizonyítja a lelkekben az a komoly megmozdulás, ami testvéri találkozásra készítette a munkáért égő és tiszta életre vágyó ifjú szívüket. Nem lehet közönséges dolog, amikor a halálra készülő, bűneibe feledkezett embertömegeből kiválik kétszáz életet igénylő ifjú és harsány hangon, az örökkévalóság reménységébe vetett hittel odakiáltja a vesztébe rohanó világnak: Krisztus a Megtartó!

Ennek a gondolatnak a jegyében folyt le az egész konferencia, amelyen összesen több, mint kétszáz résztvevő volt jelen, beleszámítva a vezetőket is. Minden nap bibliaórával kezdődött és imaórával végződött. Délelőttönként és délutánonként volt egy-egy megbeszélés, amelyeken a fiúk mondták el gondolataikat és kérdéseiket. A délelőtti megbeszéléseken mozgalmuk jelentőségéről volt szó iskoláinkban, más foglalkozási ágakban, nemzetünk, gyülekezetünk, egyházunk életében. A délutáni megbeszélések témáját a megtartó Krisztushoz való közeledés eszközei képezték, mint a bibliaolvasás, imádkozás, engedelmesség és a tiszta élet. Különösen a délutáni megbeszélések voltak elevenek, mint amelyeknek tárgya az ifjúság személyes életkérdéseivel foglalkozott. Ezeken kívül hallgattunk mindennap egy előadást „Képek a székelyudvarhelyi kollegium történetéből“, „A Biblia története és előállása“, „A Zarándok útja“ címen.

A konferenciát vasárnap, 15-én, istentisztelet, vallásos estély, közös imaóra és záró áhitat fejezték be. Isten sokszor csodálatosan mutatta meg és most különösen fényesen bizonyította be, hogy a romániai magyar református ifjúságra drága örökséget hagyott, amelynek csak azon az egy úton juthat birtokába, ha beismeri elesettségét és a Megtartóba veti minden reménységét. Isten tisztán és világosan bizonyította meg, hogy országának ügyét Romániában arra az ifjú seregére bízta, amely évről-évre nő és szaporodik. A kapocs, ami gimnázista, más középiskolás, iparos, kereskedő és földműves fiúkat tud örökre eggyé tenni, ami összeköt egy cél szolgáltatásban: az Ő csodálatos szeretete, mely észrevétlen árad az ifjú lelkekre, csak nagyobbá és erősebbé teheti a táborot.

Ki tagadhatná le, hogy égető szükség van egy a régi tévedések és mulasztások romjain új életre ébredő nemzedékre, amelyik a legnagyobb célt írta rá zászlójára, ki az, aki ne látná az Isten figyelmeztető szavát az örökké élni vágyó szívek dobogásában, ki ne imádkozna áldásért a legszentebb reménység beteljesüléséért küzdők munkájára?

Nagy Zoltán.

AZ IGE FÉNYÉNÉL.

Dániel az oroszlánok között.

Dániel könyve VI. rész.

Dárius, Babyloniának királya, Dánielt, a nagyon kegyes életű férfit, az ország egyik kormányzójává tette. Az udvari emberek irigykedtek reá és hogy veszedelembé sodorják, arra bírták a gyöngé lelkű királyt, adja ki azt a parancsot, hogy harminc napig senki ne merjen semmit kérni az Istentől.

Eme rendelet következtében Dánielnek még könyörögnie sem lehetett Istenéhez. Mindazáltal ő a Jehovától el nem pártolt. Készebb volt az életéről is lemondani, minthogy ne imádkozzék.

S éppen ez a körülmény volt az, amit ellenségei felhasználtak ellene. Bejelentették a királynak, hogy a kiadott parancs ellenére Dániel naponta háromszor mer az Istenhez imádkozni.

Ezért a király az oroszlánok vermébe vetette.

És mit vitt magával Dániel az oroszlánok közé? Magával vitt egy szép hangszert, a jó lelkiismeretet. Ennek zenéjéhez semmi más zene nem hasonlít!

Van-e jó lelkiismeretek azáltal, hogy azt teszitek, ami igaz? Nincs semmi eltákolni valótok, kedves Testvéreim és minden vétkeitek meg van bocsátva?

Dánielt azért vetették az oroszlánok barlangjába, mivel jót cselekedett. Hű maradt Istenéhez. Ezt az ő lelkiismerete sugta így: azért mondtuk, hogy a verembe jó lelkiismerettel ment.

Továbbá vitt ő magával oda imádságot is. Aki bárminő bajba jut, ha imádkozik, nincs mitől félnie. Ezt tette Dániel is. De ne gondoljuk, mintha ő csak azért imádkozott volna, hogy Isten őrizze meg az oroszlánoktól.

Az imádság felszáll s utána igen sok dolgot nyerünk ajándékul. Éppen mint egy-egy felröppent görögtüzes rakéta után számtalan sok csillagocska hull lefelé, akként történik az imádsággal is. Istenhez bocsátjuk fel a mi kéréseinket s ő záporként hullatja alá a feleleteit. Ezek közül Dánielnek az egyik felelet úgy szólt, hogy Istennek gondja lesz reá az oroszlánok között is.

Azután magával vitte Dániel az Istenbe vetett hitét. A hit nagyon drága kincs. „A hit Isten keblére hajló fej.“ TörekedjeteK arra Testvéreim, hogy nektek is ilyen erős hitetek legyen, hogy ti is az Isten keblére hajtsátok fejeteK; akkor a kegyelemről egész biztosak leheteteK. Dániel azért volt biztos veszedelmes helyzetében.

Egy hajót a tengeren nagy vihar talált. Az útasok közt volt egy házaspár. Midőn a hullámok a hajót szerfölött csapkodták s már-már elmerüléssel fenyegettek, az asszony rendkívül megijedt, de a férje egészen nyugodt volt, mintha semmi sem történt volna. Ez feltűnt az asszonynak s kérdezte a férjétől: „Miként van, hogy nem fél ilyen nagy veszedelemben?“

Ekkor a férj, aki tiszt volt, kardját leoldta s az asszony melléneK tartva, kérdezte: „Fél-e a kardtól?“ Azt felelte az asszony: „Nem.“ „Miért nem?“ — kérdi a férfiú. „Mert az én férjem tartja a kezében!“ — válaszolá a nő. „Én is azért nem félek a vihartól“ — mondá a férj — „mert az én Istenem tartja a kezében!“

Ilyen hite volt Dánielnek is, azért nem félt semmitől. Ő hite szerint Isten kezében volt.

Vigyük az életünkbe azt a négy dolgot, mit magával vitt Dániel az oroszlánok vermébe: A jó lelkiismeretet, a buzgó könyörgést, az Isten iránti hitet és Jézus Krisztusnak, mint Isten lelkéneK és szelleméneK jelenlétét. És akkor a legnagyobb szenvedéseK között is boldogok leszünk.

Szász Mártonné.

H I R E K.

Református tanítók gyűlése. Április 12-én Marosvásárhelyen egyházkerületi tanítói gyűlés volt, több mint száz tanító és tanítónő részvételével. A gyűlésen a tanítóság három fontos kérdésével foglalkoztak. Az első ezek között a tanítók anyagi helyzetének a javítása, részint azért, hogy fizetésük az állami tanítókéval egyenlő legyen, részint méltányos nyugdíj megállapítása (40.000 lei) és biztosítása által. A második a tanítói kar képviselője az egyház kormányzásában, e. m. tanácsokban, kerületi közgyűlésen stb. Ezzel kapcsolatban az a kívánság alakult ki, hogy képviselőiket maguk a tanítók válasszák, vagy ha a választást egyházi testületek ejtik is meg, csak a tanítók saját jelöltjei legyenek választhatók. A harmadik ügy a Tanítóegyesület megalkotása volt. Az alapszabálytervezet már el is készült s azt — a gyűlés összes határozataival és kéréseivel együtt — felterjesztették az egyházkerület igazgatótanácsához.

Egyházmegyei nőszövetségi tagozatok. A különböző gyülekezetekben megalakult nőszövetségek megkezdték az egyházmegyéenkénti egységbe való tömörülést. Elsőnek a marosi egyházmegye nőszövetsége alakult meg, április 11-én, Marosvásárhelyen, az-

után a görgényi, április 29-én, Szászrégenben.

Külföldi hittestvéreink látogatása. Április hava meglehetősen mozgalmas volt külföldi látogatások tekintetében. A hónap elején H. M. G o o c h, az Evangéliumi Világszövetség britt tagozatának főtitkára járt itt Erdélyben, huzamosabb időt töltve Kolozsváron, ahol kezdeményezésére ápr. 5-én egy bizottság alakult a protestáns felekezetek részvételéből, az Evangéliumi Világszövetség erdélyi tagozatának megalapítása és az ehhez szükséges előkészületek megtétele céljából. — Húsvét ünnepnapjain viszont a skóciai Egyesült Független Egyház moderátorát, dr. James W e a t h e r h e a d-et és kíséretét láttuk vendégül. A skót moderátor (aki egyházában azt a tisztet tölti be, amit nálunk a püspök, azzal a különbséggel, hogy hivatala csak egy évig tart) a Chisholm Róbert skót lelkipásztor vezetése alatti skót missziói állomást látogatta meg Kolozsváron, de egyúttal felkereste református egyházunk vezetőembereit, elsősorban dr. M a k k a i Sándor püspököt és egyházunk intézményeit is. Húsvét vasárnapján a Farkas-utcai templomban prédikált, skót moderátori öltönyében, de a mi református lelkészi palástunkkal a vállán. — Április

23—26 napjain pedig a hollandiai szigorú-kálvinista egyház egyik legkiválóbb képviselője, dr. Valentin Hepp időzött körünkben. Dr. Hepp az amsterdami egyetem theol. fakultásának professzora és theologusaink hollandiai tanulmányútjának elősegítése céljából látogatott el Erdélybe. Két magasszárnyalású előadást tartott a theológián és egy délutáni istentiszteleten prédikált a Farkas-utcai templomban. Kisérője és tolmácsa Horváth László ref. lelkész volt, aki kolozsvári származású, de Pesten végezte theologiai tanulmányait és jelenleg Hollandiában működik, mint igehirdető.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Minerva-könyvtár új füzetei.

Dr. Varga Béla: A mai közszellem pszichológiája. Dr. Bíró Vencel: A mai közszellem erdélyi történelmünk ítélőszéke előtt. Dr. Gál Kelemen: A társadalmi közszellem hatása az iskolai nevelésre.

A Minerva-könyvtár három könyvecskéje az Erdélyi Múzeum Egyesület bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi szakosztálya által rendezett tudományos gondolkozást és világnézetet népszerűen propagáló felolvasó-sorozatnak egy-egy előadását tartalmazza. Ennek az előadássorozatnak az volt a célja, hogy a kolozsvári magyar intelligencia előtt megvilágítsa a közszellem hatásának különböző területeit és kapcsolatait. A kérdés egy-egy oldalát olyan erdélyi tudósok mutatták meg, akik hivatásuknál fogva részesei, sőt bizonyos szempontokból letéteményesei, tehát hivatottjai az erdélyi magyar közszellemnek s annak nemcsak tudós őrei, kritikusai, de hivatásuknál fogva elsősorban propagátorai. Ezekben a kaotikus időkben, mikor nem a közszellem, de esetleges közvélemények határozzák meg az erdélyi magyarság életirányát, vagy legalább is ezek folynak be életébe s bizonytalanra teszik a célkitűzéseket s még inkább befolyásolnak a cél felé vezető úton, irányt mutató jelzőkövek ezek a kis igényteleneknek látszó könnyű modorban megírt súlyos füzetek, melyeknek értékét szerzőik elhivatottsága, tudományos és gyakorlati munkásságuk nagy eredményei garantálják. Erdélyi magyarságunk legnagyobb hibája, hogy magát a napi lapok nagyon kétes és bizonytalan értékű cikkei által irányíttatja. Az E. M. E.-nek épen az volt a célja, hogy hivatottak s illetékesek irányítását közvetítse a kolozsvári magyar intelligencia köz-

szellemének kialakulásában. A Minerva-könyvtárnak épen ezért életrevaló az a gondolata, hogy ez előadásokat nagyobb s távolabbeső tömegekhez juttatja el kiadványaiban.

Az első füzetben (Minerva-ktár 9. sz.) dr. Varga Béla a mai közszellem pszichológiáját rajzolja. Kimutatja a közszellem tartalmi és formai vonásait, s kényszerít arra, hogy jelenünk s jövődünk kialakításában ne az esetleges közvéleménynek, hanem az értékelő közszellemnek adjunk helyet. Utal arra az erőre, melyet az erdélyi magyarság közszelleme, mint öntudatos, céltudatos, értékelő közszellem képviselne s összefogó ereje lenne nemzeti s társadalmi életünknek. Tudományos fejtegetéseit a népéért élő, aggódó magyar ember mély erkölcsi komolyságával zárja be, mikor a közszellem hiányára, mint bűnre mutat rá s felkelti felelősségérzetünket.

A második füzet (Minerva-ktár 10. sz.) dr. Bíró Vencel előadását tartalmazza, mely erdélyi történelmünk ítélőszéke elé állítja a mai közszellemet. Előadása címéül azt is adhatná, mint maga is mondja: Milyen szemmel néznék a régibb erdélyiek a mai erdélyi közszellemet? Erre a kérdésre azzal felel, hogy megrajzolja a mai erdélyi magyar társadalom jellegzetes vonásait, kikutatja, hogy mindezek mennyiben alapszanak régi elveken s hogy bár politikai téren hanyatlást látunk, vallási téren emelkedés, társadalmi élet szempontjából sok új elv megalakulása mutatkozik. Ma alig van lehetősége annak, hogy politikai törekvések, események a megvalósulásig megismosodhassanak. A vallásszabadság ma már általános jog, minden felekezetre kiható jótétemény, ennyiben tehát sokat változott e felfogás. A vallás állami támogatása helyett inkább belső szervezettség: egyesületek, folyóiratok munkálkodnak a hitélet fellendítésén. A belső vallásosság nem emelkedett, viszont egyes korok túlzásaitól mentes. A férfiak részéről jóindulatú közömbösség, a nők részéről megértő tevékenység a kortűnet. Régen egyesekben több volt az áldozatkészség, viszont ma általánosabb a támogatás. A vallási intézményekért való küzdelem ma közös vonás, szent a templom és az iskola.

Társadalmi életünkben a nemzetiségi érzés emelkedett, viszont teljesen új érzés is keletkezett: a kisebbségi érzés. A közérkölesökkel szemben ma nem vagyunk túlkövetelők, elnézés jellemez bennünket sokszor az elfásultságig eltompítva. Az együvé tartozás tudata erősbödött, a néppel való törődés nagyobb, az emberbaráti intézmények felvirágoztak, az egyén több erkölcsi támogatásban részesül. A sajtó őrt áll és az igaz ügy mellett felszólal. Mindezek alapján eredményképpen megállapíthatjuk, hogy hálátlan viszonyok között is

megnyilatkozó politikai rátermettség, vallási türelem, vallásos érzés, erkölcsi érzék, egészséges társadalmi életre való törekvés azok a dicsérendő vonások, amelyek multunkban gyökeresnek. Az eltérések, vagy a nyomasztó gazdasági állapot, vagy háborús idők hatásaképen támadt ferde társadalmi gondolkodás hatásai, amelyekből helyzetjavulás esetén könnyű a kivetkőzés. Őseink jó közszellemet hagytak ránk, amelyhez ragaszkodni szent kötelességünk.“

Amint látjuk ez az előadás már egészen reális, konkrét esetek s állapotrajz alapján öntudatosítja azt a közszellemet, melyeknek részeseivé kell lennünk. A fejtegetéseket pompás példák illusztrálják s élénkítik, úgy, hogy olvasásuk nemcsak könnyű, de igazán élvezetes is. Az író konkluziói megnyugtatók, bátorítók, s erősítők, kritikáját a nevelő ember kritikája: nem megaláz, nem elcsüggeszt, hanem javulásra mutat s ad útát. Jó ehhez a kis könyvhöz menekülni, mert olyan ember írása, kit nem pillanatnyi, szeszélyes hangulatok hajtának az íráshoz, hanem egy hatalmas, benne élő nagyság: a történelmi múlt ezer és ezer értéke és tapasztalata. Innen van hangjának komoly fölénye s higgadt ítélőképessége jelennel, jövővel szemben.

A harmadik füzet (Minerva-ktvár 11. sz.) Gál Kelemen előadása: A társadalmi közszellem hatása az iskolai nevelésre. Szerző a magyar pedagógiai irodalomban épen azzal szerzett magának jelentős nevet, hogy a *szociális* pedagógia elvének volt úgy a tudományos irodalomban nagyszámú értekezésével, mint a gyakorlati életben kiváló propagátora és reprezentánsa. Tudományos s gyakorlati tudása s tapasztalatai alapján mutat rá a társadalomnak, annak a szellemi közösségnek a nevelésére, melybe az egyént jó vagy rossz sorsa veti. Rámutat arra, hogy „az egyén a társadalmi közszellemből ráragadó hatások pergőtüze alatt áll,“ de arra is, hogy „a maga részéről szintén a magából áradó hatások centruma.“ Ebből a kettős gondolatból kiindulva mutatja meg a közszellemnek, mint nevelő tényezőnek a jelentőségét, az ifjúság nevelésére ható óriási erejét. Az előadás végső fejtegetései egészen praktikus célra mennek ki: állást foglalnak, hogy állást foglaltassanak velünk a mai közszellem minden jelentős irányával szemben pedagógiai szempontból: a pedagógiai törekvésekkel, pedagógiai pacifizmussal és pedagógiai nacionalizmussal szemben.

Mind a három füzet komoly értéke az erdélyi magyar tudományos irodalomnak, bárcsak komoly értékévé válnék az erdélyi magyar intelligenciának is, s mutatkoznék a belőlük áradó erő, meggyőződés rajtunk keresztül közszellemünk magasabb nivójúvá tételében.

Járosi Andor.